

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 6P/130/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4318202219
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Petříková
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2019:4318202219.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice v konaní pred sudkyňou JUDr. Martinou Petříkovou, vo veci starostlivosti o mal. deti K. v konaní zast. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, z rodičov: S., otec neurčený a K. z rodičov: S. a T., za účasti starých rodičov: Q., t.č. ÚVTOS Hrnčiarovce a S., t.č. ÚVTOS Nitra, inak obaja bytom R. a za účasti Okresnej prokuratúry Levice, o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti a uloženie výchovného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Súd u mal. M. a mal. K. n a r i a d ť u j e výchovné opatrenie - pobyt v Centre pre deti a rodiny Žitavce, ul. Hlavná 102, 952 01 Žitavce na obdobie 6 mesiacov za účelom úpravy rodinných a sociálnych pomerov.

II. Súd matke u k l a d á povinnosť spolupracovať s Centrom pre deti a rodiny Žitavce a s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice.

III. Súd z r u š u j e náhradnú osobnú starostlivosť u mal. K. určenú rozsudkom Okresného súdu Levice č.k. XXP/XXX/XXXX-XX zo dňa XX.XX.XXXX.

IV. Súd z r u š u j e náhradnú osobnú starostlivosť u mal. M. určenú rozsudkom Okresného súdu Levice č.k. XNc/XXX/XXXX-XX zo dňa XX.XX.XXXX.

V. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Kolízny opatrovník, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Leviciach podal dňa 23.5.2018 návrh na nariadenie výchovného opatrenia u mal. detí a zároveň návrh na nariadenie neodkladného opatrenia na zverenie mal. dieťaťa na zverenie do starostlivosti DeD Žitavce. Ako uviedol, spisovú dokumentáciu mal. detí vedú na OSPOD a SK od roku 2003, kedy bol z dôvodu nedostatočnej starostlivosti matky o mal. deti starými rodičmi Q. podaný návrh na Okresný súd Levice na zverenie mal. M. do náhradnej osobnej starostlivosti, nakoľko matka sa o deti z dôvodu nízkeho veku nedokázala sama postarať. Mal. M. bol rozsudkom Okresného súdu Levice č.k. 8Nc/2016/2003-12 zo dňa 17.02.2004, právoplatný dňa 15.03.2004, zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov: Q. a S.. Matka žila krátko v domácnosti svojich rodičov, ale po tom čo si našla novú známosť domácnosť opustila. A z toho dôvodu do náhradnej osobnej starostlivosti starým rodičom bola zverená aj mal. Katrin rozsudkom Okresného súdu Levice č.k. 10P/284/2006 zo dňa 14.02.2006, právoplatný dňom 22.01.2007.

V rodine boli vykonávané pravidelné šetrenia v domácnosti, kedy bolo zistené, že starí rodičia zabezpečujú starostlivosť len o základné potreby mal. detí, ale ich výchovné pôsobenie na deti však nie je dostačujúce. Mal. M. navštevuje 8. ročník Základnej školy Sv. Michala v Leviciach. Z komplexného hodnotenia školy zo dňa 02.03.2018 vyplýva, že mal. M. v prvom polroku do školy nechodil takmer vôbec. Celkovo mal 273 neospravedlnených hodín. V januári 2018 bol hospitalizovaný v PN Kremnica

a po návrate sa jeho dochádzka na jeden a pol týždňa zlepšila. Potom údajne ochorel a odvtedy do školy neprišiel. Škola v snahe o riešenie situácie kontaktovala starého otca, Q., ktorý však doniesol lekárske ospravedlnenia iba na pár vymeškaných dní. Ostatné dni mal mal. M. neospravedlnené. Za druhý pol rok škola evidovala ku dňu 02.03.2018 105 neospravedlnených hodín, ktoré však aj po tomto období stúpili. Starí rodičia sa o výchovno-vzdelávacie výsledky nezaujímajú, so školou nespolupracujú, nechodia na rodičovské združenia. Starý otec mal. detí po predvolaní riaditeľom školy uviedol, že on chodí do práce a o deti sa stará jeho manželka. Sami však nikdy neohlásili neprítomnosť mal. M. Počas mála dní čo bol mal. M. v škole, bol nepripravený, nemal zakúpené žiadne pomôcky, domáca príprava úplne absentovala. V marci 2018 mal absolvovať komisionálne skúšky z viacerých predmetov na ktoré sa vôbec nedostavil. Boli mu ponúknuté aj individuálne konzultácie, ktoré nevyužil. Na vyučovaní bol k učiteľom drzý, rovnako ku spolužiakom, čo bolo zväčša riešené ústnou konzultáciou a pohovorom so zástupkyňou riaditeľky školy.

Mal. K. navštevuje 7. Ročník Spojenej školy internátnej v Leviciach. Má pomerne dobrú školskú dochádzku. Je vzdelávaná podľa variantu A. Dosahuje priemerné výsledky. Domáca príprava absentuje. Raz do týždňa navštevuje krúžok Tvorivé dielne. Na vyučovacích hodinách sa stáva, že je nesústredená a nedáva pozor. Po prestupe z triedy do triedy bola veľmi trucovitá, negatívne naladená, odmietala pracovať, kričala, bola drzá a nerešpektovala autority. Stalo sa opakovanne, že zo školy ušla. Na vyučovaní odmietala pracovať, alebo zaspala. Postupom času sa asimilovala. V súčasnosti jej výbuchy a agresivita majú oveľa menšiu intenzitu. Pri práci potrebuje povzbudenie. Reaguje pozitívne na pochvalu a povzbudenie. Starí rodičia sa neinformovali nijakým spôsobom o výchovno-vzdelávacích výsledkoch dieťaťa. Potrebné pomôcky na vyučovanie má zabezpečené. Poplatky spojené so ZRPŠ a poistné má uhradené. Do školy chodí upravená a hygienicky zaopatrená.

6P/130/2018

Obe deti navštevujú ambulanciu pediatričky MUDr. Mrázovej Elišky, ktorá vo svojich správach uviedla, že mal. K. nebýva často chorá, má absolvované všetky preventívne prehliadky a povinné očkovania. V roku 2017 bola odoslaná do chirurgickej ambulancie pre cystu za uchom, doteraz však nepriniesli výsledok z vyšetrenia. Mal. K. v mesiacoch november a december 2017 bola hospitalizovaná v Psychiatrickej liečebni v Kremnici pre abuzus nikotínu a toluénu, poruchy správania. Mal. M. do ambulancie chodí v sprievode matky, alebo niektorých príbuzných, občas prišiel aj sám. Od roku 2016 najmä v mesiaci jún navštevoval ambulanciu s ľahkými infekciami, ktoré by sa zaobišli bez návštevy lekára, pravdepodobne išlo o úľavu zo školy. Lekára kontaktovala aj škola, aby si pre nezrovnalosti vo vymeškaných hodinách porovnali údaje, lebo mal. Štefan manipuloval s ospravedlňenkami. V decembri 2017 bol hospitalizovaný v Psychiatrickej liečebni Kremnica pre experimentovanie s nikotínom a alkoholom a pre poruchy správania. Lekár v správe uviedol, že je evidentné, že starí rodičia starostlivosť o mal. deti nezvládajú. Matka mal. detí, S. má v starostlivosti mal. deti: F.. Spolu s otcom detí Dominikom Lakatošom tvoria spoločnú domácnosť, avšak matka detí z času na čas domácnosť pre nehody s druhom opustí. Nie je schopná sa postarať o deti, ktoré boli zverené do náhradnej osobnej starostlivosti jej rodičov.

Otec mal. K. podľa informácií od starých rodičov žije v Kalnej nad Hronom, nevedia presne kde. O svoju mal. dcéru sa nezaujíma. Otcovstvo u mal. M. nie je uvedené.

Aktuálne starým rodičom, Q. bol Okresným súdom Levice doručený trestný rozkaz, ktorým sa odsudzujú k trestu odňatia slobody za ohrozovanie mravnej výchovy mládeže a v krátkej dobe nastúpia do výkonu trestu odňatia slobody na 28 mesiacov. Nástupom do výkonu trestu odňatia slobody starých rodičov nie je známa osoba vhodná, schopná a ochotná zabezpečovať starostlivosť o mal. M.. Starí rodičia sa niekoľkokrát vyjadrili, že starostlivosť o mal. deti dlhodobo nezvládajú a odmietajú zabezpečovať o ne starostlivosť. Dôvod je nie je len ich nástup do výkonu trestu odňatia slobody, ale aj ich nepriaznivý zdravotný stav.

2. Z registra tunajšieho súdu bolo zistené, že starí rodičia boli trestným rozkazom sp. zn. 4T/20/2018 zo dňa 10.4.2018 uznaní vinnými pre trestný čin ohrozovania mravnej výchovy mládeže a odsúdení k nepodmienečnému trestu odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov každý z nich. Stará matka vykonáva trest odňatia slobody v ÚVTOS Nitra do 16.8.2019 a starý otec v ÚVTOS Hrnčiarovce do 16.8.2019. Z uvedeného dôvodu súd z úradnej povinnosti začal tiež konanie o zrušenie náhradnej osobnej starostlivosti.

Vykonaným dokazovaním súd zistil nasledovný skutkový stav:

3. Mal. deti pochádzajú z mimomanželského pomeru rodičov. Otcovstvo bolo uznané k mal. K.. Rozsudkom Okresného súdu Levice 10P/284/2006-25 zo dňa 14.12.2006 bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti Q., starým rodičom, z dôvodu, že matka dieťa ponechala v ich starostlivosti a odsťahovala sa. Mal. M. bol do náhradnej osobnej starostlivosti Q. zverený rozsudkom Okresného súdu Levice č.k. 8Nc/216/2003-12 zo dňa 17.02.2004, pretože krátko po narodení ho matka dala svojim rodičom, odišla bývať ku kamarátke.

6P/130/2018

4. Mal. deti boli neodkladným opatrením zo dňa 28.5.2018 odovzdané do starostlivosti DD Žitavce.

5. Matka s nariadením výchovného opatrenia u detí súhlasila. Vypovedala, že nechce prevziať starostlivosť o deti, sú veľmi neposlušné, nikoho nerešpektujú a sú s nimi len problémy. Vystrájali na jarmoku v máji. K. aj fetovala, pod vplyvom drog na jarmoku okradla a zbila jednu pani, obaja už nerešpektovali ani starých rodičov, stará mama už s nimi nevládala a ako ochorela na astmu, už vôbec nie a kvôli nim starí rodičia teraz trpia a sú vo väzení. Podľa matky do školy nechodili, pretože nechceli a starých rodičov klamali. Zo začiatku ešte chodila stará mama so Števkom do školy, potom už chodili samí autobusom, vždy sa vrátili tak, ako keby prišli domov z vyučovania. Starí rodičia spočiatku o ničom nevedeli. Matka bývala s deťmi aj so starými rodičmi v jednom byte, avšak už pred tým ako išli starí rodičia do výkonu trestu, sa odsťahovala na Ladislavov dvor č. 52, kde býva s priateľom a svojimi 5 mal. deťmi. Nevedela o tom, že Štefan z DD utiekol, pravidelne si telefonujú a ani jej nedal vedieť, že niečo podobné chystá. Myslím si, že to je robota jeho frajerky, chodila za ním ešte, keď bol doma. Je asi v rovnakom veku, býva v Tekove, nevie presne v ktorom a nevie ani jej priezvisko. Štefan prestal chodiť do školy práve kvôli nej, lebo chcel byť len s ňou.

6. Otec vypovedal, že uznal otcovstvo len ku Katrin, prakticky však od narodenia s ňou nie je v kontakte, už si ani nepamätá, kedy bola zverená starým rodičom, nemieni o ňu prevziať starostlivosť a aj o tom, že deti majú ísť do DD sa dozvedel od matkinho brata Júliusa, ktorý mu to povedal.

7. Stará matka S. vypovedala, že so zrušením náhradnej osobnej starostlivosti súhlasí, ale chce, aby deti boli zverené matke alebo jej bratovi Júliusovi Kardošovi, nar. 1.8.1980. Tvrdila, že starostlivosť o deti zvládali dobre, Štefan však tvrdil, že chodí do školy, ale nebolo to tak. Iné problémy neboli. Po prepustení z výkonu trestu sa chce o deti znovu starať.

8. Starý otec Q. vypovedal, že so zrušením náhradnej osobnej starostlivosti nesúhlasí. Súhlasí len s obdobím 6 mesiacov pokým je vo výkone trestu. Po prepustení z výkonu trestu sa chce o deti znovu starať. Vychovával ich od malička, ale príliš ich rozmaznávali. Často bo pracovne dlho preč, aby mali všetko, preto výchovu trochu zanedbával. Deti zlé nie sú, len so Števkom boli problémy, keď namiesto školy chodil za dievčaťom. Keď sa poobede vrátil domov, tvrdil, že bol v škole.

9. Po oboznámení sa s výpoveďami starých rodičov matka vyjadrila obavou, či by zvládla starostlivosť o deti, hlavne o Štefana, ktorý opakovane z DD utiekol. Katrin problémy so školou nemala, ale začala fetovať. Matka pracuje od 1.9.2018 pre SČK, stará sa ďalších 5 mal. detí, s najmladším 2-ročným je na rodičovskej dovolenke.

10. Kolízna opatrovníčka na pojednávaní uviedla, že situácia u mal. detí sa počas konania niekoľkokrát zmenila. Maloletý M. bol niekoľkokrát na úteku z DD, mal. Katrin je stále vypočúvaná v súvislosti so skutkom, ktorý sa stal na jarmoku a nevidia ako skončí aj toto trestné konanie. Matka podmienky na zabezpečenie starostlivosti o deti vytvorené má, v tom problém nie je, zatiaľ sa nikto iný v DD na deti nekontaktoval. O K. prejavuje záujem matka, ktorá si ju chcela zobrať domov aj na Vianoce. Mal. K. mala povolený pobyt u matky počas Vianoc, potom sa vrátila do zariadenia, z ktorého však o 2 dni ušla, kuratele bolo oznámené, že sa zdržiavala u svojich príbuzných v Leviciach, po privezení do zariadenia

6P/130/2018

jej bol odobratý moč, v ktorom boli zistené stopy požitia omamných látok. Momentálne nie je známa žiadna fyzická osoba, ktorá by bola schopná a ochotná zabezpečiť starostlivosť o deti, matka chcela zabezpečovať starostlivosť o najstaršiu Sheilu, ale potom čo bola na úteku zo zariadenia aj ona, tento jej záujem upadol. Aj keď boli deti u starých rodičov, navštevovala ich len keď išla náhodou okolo. Jej brat Július tak isto neprejavuje záujem o prevzatie starostlivosti, akýkoľvek záujem ostáva len vo verbálnej rovine. Starí rodičia sú vo výkone trestu, starostlivosť o deti nezvládli ani ich výchovu, deti si neplnili povinnú školskú dochádzku, preto trvajú aj na zrušení náhradnej osobnej starostlivosti a uložení výchovného opatrenia.

11. Zo správy Centra pre deti a rodiny Žitavce zo dňa 24.1.2019 je zrejmé, že mal. deti sa na režim DD adaptovali primerane. Problémové správanie, ktoré sa vyskytovalo v domácom prostredí, v DD nebolo prítomné. Ešte počas pobytu v domácom prostredí bol Štefan obvinený z lúpeže formou spolupáchateľstva. Dňa 23.10.2018 bolo zo školy avizované, že Štefan sa nedostavil na vyučovanie a nevrátil sa ani do zariadenia, OOPZ Vráble po ňom vyhlásilo pátranie. Príslušníkmi OOPZ bol zachytený dňa 24.10.2018 na Ladislavovom dvore. Zo školského vyučovania sa opätovne nevrátil dňa 24.1.2019, pátranie po ňom naďalej pokračuje. Mal. Katrin bola na prázdninovom pobyte u matky od 22.12.2018 - 27.12.2018. Dňa 28.12.2018 oznámila vychovávateľovi, že ide za sociálnou pracovníčkou, avšak svojvoľne opustila zariadenie. Z úteku bola privezená dňa 15.1.2019 strýkom Q., pričom priznala zneužívanie návykových látok (toluén). Dňa 18.1.2019 opäť svojvoľne opustila zariadenia a od tej doby o nej nie sú správy, je po nej vyhlásené pátranie.

12. Prokurátorka OP Levice považuje za preukázané, že starí rodičia, ktorí sú vo výkone trestu odňatia slobody, starostlivosť o mal. deti nezvládli a nespĺňajú predpoklady na náhradnú osobnú starostlivosť, preto majú za to, že sú splnené podmienky na jej zrušenie a zároveň vzhľadom na dlhodobé výchovné problémy s mal. deťmi navrhuje nariadiť výchovné opatrenie a to pobyt v zariadení na dobu 6 mesiacov a zároveň matke uložiť povinnosť spolupracovať so zariadením a ÚPSVaR. Otec neprejavil žiadny záujem o starostlivosť o dcéru, rovnako ani žiadna iná fyzická osoba.

13. Podľa § 28 odsek 1 písm. a) Zákona o rodine súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa.

14. Podľa § 28 odsek 3 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti vykonáva jeden z rodičov, ak druhý z rodičov nežije, je neznámy alebo ak nemá spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu. Platí to aj v prípade, ak jeden z rodičov bol pozbavený rodičovských práv a povinností, ak mu bol výkon jeho rodičovských práv a povinností obmedzený alebo pozastavený.

15. Podľa § 37 odsek 3 písm. b) Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 45 alebo 48, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely zabezpečenia

6P/130/2018

odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov.

16. Podľa § 37 odsek 4 Zákona o rodine na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo na zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa počas výkonu výchovného opatrenia podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3 súd môže rodičom dieťaťa, osobám, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcim osvojiteľom, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľom alebo poručníkovi, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, uložiť povinnosť spolupracovať so zariadením podľa odseku 2 alebo podľa odseku 3, s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom, inú povinnosť.

17. Podľa § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

18. Podľa § 37 odsek 5 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže výchovné opatrenie podľa odseku 3 uložiť aj vtedy, ak jeho uloženie nepredchádzalo výchovné opatrenie podľa odseku 2.

19. Podľa 47 ods. 1 písm. e) Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť zaniká právoplatným rozhodnutím súdu o zrušení náhradnej osobnej starostlivosti.

20. Podľa § 47 ods. 2 Zákona o rodine, súd zruší náhradnú osobnú starostlivosť len z vážnych dôvodov, najmä ak osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, zanedbáva maloleté dieťa alebo porušuje svoje povinnosti; urobí tak vždy, ak o to táto osoba požiada.

21. Podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Z vykonaného dokazovania má súd preukázané, že s mal. deťmi, ktoré boli zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov sú značné výchovné problémy, čo dokazujú aj ich opakované úteky z CDR Žitavce, kam boli odovzdané neodkladným opatrením. Starí rodičia zjavne starostlivosť o deti a ich výchovu nezvládli, i keď tvrdia, že deti nie sú zlé, len rozmazané. Práve pre ohrozenie mravnej výchovy mládeže však boli starí rodičia odsúdení a bol im uložený trest odňatia slobody, ktorý v súčasnosti vykonávajú. Z uvedeného dôvodu súd náhradnú osobnú starostlivosť zrušil. Matka momentálne sama nevie zabezpečiť starostlivosť o deti, keďže má ďalších 5 maloletých, navyše i keď bola mal. K. u matky na prázdninovom pobyte, požívala omamné látky. Pretože žiadna fyzická osoba aktuálne nie je schopná ani ochotná adekvátnu starostlivosť o deti zabezpečiť a vyžaduje to ich záujem, súd u nich naradil výchovné opatrenie na dobu 6 mesiacov za účelom úpravy rodinných pomerov, ktorá lehota začne plynúť od právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň súd uložil matke povinnosť spolupracovať so zariadením i príslušným úradom práce.

23. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 52 CMP.

Poučenie:

Proti rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Levice, v piatich písomných vyhotoveniach.

Odvolanie len proti odôvodneniu nie je prípustné.

V odvolaní má byť uvedené, ktorému súdu je určené, kto ho podáva, ktorej veci sa týka, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh), musí byť podpísané a datované.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.